

Секретаріат Діалогової групи з питань притягнення до відповідальності за міжнародні злочини, вчинені в Україні - Київ

Ключові висновки Міністерської зустрічі Діалогової групи 2026 року

- Було повторно підтверджено роль **Діалогової групи** як стратегічної координаційної платформи, що посилює узгодженість, взаємодоповнюваність і стає взаємодією між органами влади України, міжнародними партнерами, регіональними організаціями та громадянським суспільством. Її додана цінність полягає в **узгодженні наявних ініціатив у сфері притягнення до відповідальності, зменшенні фрагментації та сприянні формуванню спільного розуміння пріоритетів**, а не у створенні паралельної координаційної структури.
- Гармонізацію законодавства було визнано ключовою вимогою верховенства права для ефективного притягнення до відповідальності за міжнародні злочини, вчинені в контексті збройної агресії Росії проти України. Учасники наголосили на тому, що прогалини або нечіткість положень національного кримінального та кримінального процесуального законодавства безпосередньо впливають на якість розслідувань, обвинувальних актів, мотивування судових рішень, міжнародного співробітництва та доступ потерпілих до правосуддя.
- Ратифікацію Україною Римського статуту було визнано визначальним етапом, який уможливив внесення важливих змін до Кримінального кодексу України, зокрема запровадження кримінальної відповідальності за **злочини проти людяності** та чітких положень про **відповідальність командирів та інших начальників**. Водночас подальша реформа залишається необхідною для усунення наявних недоліків у законодавчому визначенні воєнних злочинів, злочину агресії, процесуальних гарантій у кримінальному провадженні та тлумачення національного законодавства відповідно до міжнародних стандартів.
- Проект пакета законодавчих змін, розроблений **Міжвідомчою робочою групою** під керівництвом Офісу Генерального прокурора, було схвально оцінено як **результат інклюзивної та орієнтованої на потреби правозастосовної практики роботи в межах реформи**. Запропоновані зміни мають на меті замінити чинне широке формулювання воєнних злочинів через відсилку до законів і звичаїв війни чіткішою системою з **каталогом злочинів, згрупованих залежно від охоронюваних інтересів, зокрема щодо осіб, майна, культурної спадщини, а також заборонених засобів і методів ведення війни**. Просування цього законопроекту без невинуватених зволікань було визначено як необхідне для посилення правової визначеності та надання практикам ефективнішої правової бази.
- Учасники підкреслили, що **реформа кримінального законодавства має бути підкріплена відповідними змінами до кримінального процесуального законодавства**. До пріоритетних напрямів належать уточнення підслідності, запобігання дублюванню між органами досудового розслідування, використання розвідувальної інформації та інформації з відкритих джерел як доказів, збереження доказів і підтвердження їх автентичності, захист приватного життя, участь потерпілих, оцінка ризиків і гарантії для вразливих осіб.
- Громадянське суспільство підкреслило, що **реформа має відображати як міжнародні правові стандарти, так і практичні реалії української системи правосуддя**. Окремо було наголошено на необхідності забезпечити узгодженість між різними провадженнями, уникати надмірного тиску на потерпілих, залучених до кількох проваджень, і запобігати

Секретаріат Діалогової групи з питань притягнення до відповідальності за міжнародні злочини, вчинені в Україні - Київ

вторинній травматизації. Комплексну національну політику у сфері притягнення до відповідальності було визначено як необхідну для окреслення інституційних повноважень, спрямування координації та забезпечення послідовності в усій системі правосуддя.

- Під час обговорення **неодноразово наголошувалося на важливості підходу, орієнтованого на потерпілих**. Учасники підкреслили необхідність забезпечення змістовної участі потерпілих, процедур із урахуванням травматичного досвіду, доступу до інформації, гарантій захисту приватного життя, заходів захисту та підтримки, адаптованої до індивідуальних потреб вразливих потерпілих і свідків, зокрема дітей, постраждалих від сексуального насильства, пов'язаного з конфліктом, та інших постраждалих груп. Легітимність зусиль із притягнення до відповідальності пов'язувалася не лише з результатами, а й із тим, як ставляться до потерпілих протягом усього провадження.
- Процес вступу України до ЄС було визначено як важливий рушій правової та інституційної реформи. Гармонізація з міжнародними стандартами, відповідними стандартами ЄС щодо прав потерпілих та інструментами міжнародного співробітництва має бути достовірною, комплексною та спроможною до практичного впровадження. Люблянсько-Гаазьку конвенцію про взаємну правову допомогу у справах щодо міжнародних злочинів було відзначено як ключовий інструмент для посилення транскордонної співпраці у сфері розслідування та кримінального переслідування міжнародних злочинів.
- Міжнародні партнери наголосили на цінності порівняльного досвіду інших юрисдикцій, які вже впровадили реформи, пов'язані з Римським статуттом. До відповідних практик належать комплексне національне законодавство про міжнародні злочини, пояснювальні матеріали, що пов'язують національні положення з договірними джерелами та судовою практикою, ширші підстави для здійснення юрисдикції, посилені слідчі інструменти, а також зміцнені механізми захисту потерпілих і свідків. **Продовження діалогу між фахівцями-практиками було визнано важливим** для того, щоб уроки, засвоєні в інших юрисдикціях, враховувалися у процесі реформування в Україні, залишаючись адаптованими до національного контексту.
- Учасники наголосили, що **ухвалення законодавства має супроводжуватися ефективними заходами з його впровадження**, зокрема сталою технічною допомогою, розбудовою інституційної спроможності та спільною підготовкою слідчих, прокурорів, суддів і захисників. Спільне розуміння стандартів міжнародного кримінального права серед суб'єктів системи правосуддя було визнано необхідним для послідовного тлумачення та достовірного застосування цих стандартів у національних провадженнях.
- **Стратегію з реалізації повноважень органів прокуратури у сфері кримінального переслідування за міжнародні злочини на 2026–2028 роки** було представлено як **центральный стратегічний документ для вдосконалення підходів до розслідування та кримінального переслідування міжнародних злочинів**. Вона враховує безпрецедентну кількість зареєстрованих міжнародних злочинів, триваючі бойові дії, обмежений доступ до окупованих територій, безпекові та логістичні обмеження, обмежені ресурси, а також потребу у спеціалізованій експертизі, аналітичній спроможності та структурованому прокурорському плануванні.
- Стратегічну **пріоритизацію було визнано необхідною в умовах масової злочинності**. Учасники підкреслили, що пріоритизація не послаблює зусиль із притягнення до відповідальності, а дає змогу спрямовувати обмежені ресурси на найтяжчі злочини,

Секретаріат Діалогової групи з питань притягнення до відповідальності за міжнародні злочини, вчинені в Україні - Київ

справи, що мають значний вплив на суспільство, справи щодо осіб, які несуть найбільшу відповідальність, а також провадження з реалістичними перспективами доказування. Прозору публічну комунікацію було визнано необхідною для пояснення пріоритизації як інструменту верховенства права, а не вибіркового правосуддя.

- **Ключовими завданнями Стратегії** було визначено: **структуроване та ефективне кримінальне переслідування за міжнародні злочини; посилення інституційної спроможності; покращення захисту та підтримки потерпілих і свідків; а також сталі партнерства з міжнародними організаціями, органами прокуратури інших держав і громадянським суспільством.** Можливі законодавчі зміни щодо формалізації меж дискреції прокурора на основі чітких і заздалегідь визначених критеріїв було відзначено як важливий компонент механізму пріоритизації.
- Учасники наголосили на тому, що **пріоритизація має послідовно застосовуватися органами досудового розслідування, прокурорами та судами.** Було повторно визнано важливість ширшої загальнодержавної політики у сфері притягнення до відповідальності для узгодження інституційних пріоритетів, уникнення фрагментованого ухвалення рішень, забезпечення змістовної участі потерпілих і збереження довіри громадськості до процесу правосуддя.
- **Розвиток цифрових, аналітичних та OSINT-спроможностей було визнано пріоритетом для сучасних розслідувань міжнародних злочинів.** З огляду на обмежений доступ до окупованих територій і місць вчинення злочинів, інформація з відкритих джерел і цифрові докази мають вирішальне значення для документування порушень, виявлення закономірностей і сприяння побудові відповідних справ. Чіткі стандарти щодо допустимості, достовірності, верифікації, судово-експертної перевірки автентичності та інтеграції таких доказів у роботу органів прокуратури та судів залишаються необхідними.
- **Офіційний запуск OSINT-хабу було схвально оцінено як конкретний механізм структурованої співпраці між Офісом Генерального прокурора та організаціями громадянського суспільства,** що спеціалізуються на розслідуваннях із використанням відкритих джерел. Хаб покликаний реагувати на фрагментарний характер співпраці, дублювання зусиль і непослідовне опрацювання інформації з відкритих джерел шляхом створення механізму прокурорських запитів, спрямування експертної підтримки та інтеграції OSINT у розслідування зі збереженням незалежності прокурорів. Поетапне пілотне впровадження OSINT-хабу було визначено як можливість посилити аналітичну спроможність, удосконалити управління доказами та забезпечити ефективніше використання слідчих ресурсів. Хаб також було представлено як **практичний приклад того, як експертні знання та досвід організацій громадянського суспільства можуть бути інтегровані у процеси притягнення до відповідальності у скоординований та інституційно обґрунтований спосіб.**